

Kateřina Ziková

*Pronominální reduplikace předmětu v současné španělštině*

(posudek vedoucího diplomové práce)

Předkládaná diplomová práce se zabývá tématem, kterému je v posledních desetiletích v hispanistice věnována značná pozornost, pronominální reduplikaci předmětu. Činí tak nanejvýš pozoruhodným způsobem: nejenže podává přesvědčivý a úplný obraz tohoto jevu v současné španělštině, ale navíc nabízí jeho teoretickou interpretaci jako projevu shody slovesa s předmětem prostřednictvím klitika. Hypotéza to není nová, nicméně není mi známa česká hispanistická studie, která by ji tímto způsobem traktovala a uváděla do širších souvislostí.

Formálně má práce devět hlavních kapitol. První dvě uvádějí do problematiky, stanovují cíl práce a popisují i použitou metodu, syntaktický korpus (k tomu více dále). Třetí kapitola definuje pronominální reduplikaci jako klíčový pojem práce a zabývá se i definicí dalších pojmů důležitých pro další výklad, především klitikem a gramatikalizací jako obecným jazykovým jevem. Podává též stručným přehled vzniku a vývoje reduplikace. Čtvrtá kapitola se zabývá možnými interpretacemi reduplikace, a to těmi obvyklými (redundance) i méně obvyklými (předmětná konjugace, kongruence). Pátá kapitola popisuje souvislost mezi typem předmětu a reduplikací a představuje tak jádro práce, pokud jde o jeho praktičtější, materiálovou, popisnou část, kapitola šestá pak stručně odkazuje k analogickým jevům v jiných jazycích. Teoreticky nejpodnětnější jsou kapitoly sedmá a osmá. Sedmá kapitola se postupně zabývá faktory ovlivňujícími reduplikaci, totiž vlastnostmi předmětu (konkrétně jeho typem, kategorií osoby, životností a determinací), vlastnostmi slovesa (konkrétně valencí a intencí), vlastnostmi výpovědi (tj. komunikační a informační strukturou) a jazykovým registrem. Autorka dochází k názoru, že reduplikace je ovlivňována všemi těmito faktory, že se tyto faktory navzájem doplňují a ovlivňují a vytvářejí tak nesnadno zachytitelný obraz. V kapitole osmé na základě studia sekundární literatury komentuje některé pokusy spojovat reduplikaci s jediným zastřešujícím faktorem; konkrétně se postupně zabývá pojmy topikalita, specifičnost a akcesibilita. Devátá kapitola stručně shrnuje závěry práce.

Už tento letmý přehled obsahu naznačuje některé základní rysy práce. Lze říci, že diplomantka nastudovala a uchopila téma způsobem, který jednoznačně přesahuje obvyklé diplomové práce. Nezůstala na popisné, víceméně normativní rovině – třebaže téma takový přístup nabízelo – nýbrž dokázala spojit problémový, utříděný a do detailu dovedený popis jazykového materiálu s vysoce abstraktním teoretickým interpretačním rámcem. Záslužnost tohoto přístupu nijak nesnižuje skutečnost, že jak autorka sama přiznává, základní teoretická východiska převzala od lingvistů, s nimiž spolupracovala během svého pobytu v Santiago de Compostela. Každý řádek textu totiž odráží samostatné uchopení tématu a schopnost přemýšlet o reduplikaci jako celku i o jejích dílčích aspektech. Text tak lze číst jako poučenou

úvahu o možných interpretacích reduplikace, založenou na znalosti relevantní literatury, ale také jako přesvědčivý popis zajímavého jazykového jevu, překonávající obvyklý normativní přístup a vysvětlující jevy v souvislostech. Tedy i ten, kdo není přesvědčen o správnosti hypotézy chápající reduplikaci jako projev shody slovesa s předmětem, může se zájmem číst výklad o faktorech ovlivňujících tento jev – ostatně ani autorka sama se k této hypotéze zdaleka nestaví nekriticky.

Budiž řečeno, že by práce v této podobě nebyla možná bez metodologického zázemí, spočívajícího v suverénní práci se syntaktickými korpusovými databázemi BDS a ADESSE. Je třeba ocenit, že autorka využila těchto databází, přestože jsou v našem prostředí méně známé a musela si práci s nimi osvojit.

Náměty k obhajobě:

- Domnívám se, že GDLE z roku 1999 nelze interpretovat jako názor Královské akademie – jde o deskriptivní gramatiku napsanou mnoha autory, která nemá jednotící redakci odrážející společný názor. Nelze ji v tomto smyslu srovnávat s novou normativní gramatikou vydanou před dvěma lety.
- V této souvislosti se nabízí otázka: odráží současná normativní doporučení dostatečně vnitřní jazykové zákonitosti reduplikace, jež autorka popsala ve svém díle? A může vůbec norma hrát v této záležitosti významnou roli?

Po formální i jazykové stránce je práce připravena velmi pečlivě, našel jsem jen několik drobných chyb a překlepů (v nadpisech kapitol na s. 42, 57, 58 a 59 se zřejmě vinou tiskárny nezobrazují všechna písmena).

Celkově práce podle mého soudu naprosto splňuje nároky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím stupněm *v ý b o r n ě*.

V Praze dne 8. 9. 2012

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph. D.